

КОНСТРУКЦІЙНА ОСНОВА ПРЕДСТАВЛЕННЯ
ІНАУГУРАЦІЙНОЇ ПРОМОВИ В НОВИННИХ ТЕКСТАХ

Талавіра Наталія Михайлівна,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської філології
та методики викладання іноземних мов
Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя
nataliia.talavira@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-5600-5893

Мета представленої розвідки полягає у встановленні мовних засобів передачі ідей інаугураційної промови Дональда Трампа в англійських новинних текстах. Для досягнення поставленої цілі були використані методи суцільної вибірки, кількісного, компонентного та конструкційного аналізу виокремлених одиниць. **Результати дослідження** відображають трансформації, що відбуваються з мовними одиницями під час відображення змісту публічного виступу в новинах. Інаугураційна промова американського президента, яка є його першою офіційною можливістю репрезентувати власне бачення політики та своєї ролі в ній, широко представлена в різних виданнях у всьому світі. При цьому журналісти змінюють зміст і форму тексту через пряме чи непряме цитування мовця, тобто ми маємо справу з реконтекстуалізацією за рахунок субституції мовних одиниць, доповнення шляхом використання нових елементів для тлумачення реалій для широкої аудиторії. У проаналізованих десяти новинних статтях було виокремлено дві групи конструкцій: ідентичні та модифіковані. Ідентичні, тобто тотожні в обох в інаугураційній промові та новині про неї, конструкції, можуть містити два або три компоненти у своєму складі (мікроконструкції) чи включати ціле речення (макроконструкції). Модифіковані конструкції містять змінені компоненти у своєму складі. Зберігаючи ключові слова, трансформовані одиниці представлені узагальненими або специфікувальними елементами. Узагальнювальна модель модифікованих конструкцій утілена за допомогою двох операцій, що залежать від довжини трансформованих уривків з інаугураційної промови: моно-, тобто одного висловлення, та поліузагальнення, яке передає зміст одного або декількох абзаців. Операція моноузагальнення підсумовує головну ідею одного висловлення за допомогою модифікованої конструкції, яка представлена двома варіантами: спрощувальним, який виявляється у вживанні займенника або збірного іменника замість вихідної конструкції із промови, або акцентувальним, зі збереженням найбільш важливого компонента з низки представлених у промові.

Висновки. Специфікувальна модель модифікованих конструкцій представлена трьома операціями, такими як: роз'яснення, що пояснює значення елементів у вихідних конструкціях; субституція, що замінює вжиті мовцем компоненти на такі, які мають інше значення; інтенсифікація, у випадках коли квантифікатор, кваліфікатор або неозначений займенник трансформує семантику вихідної конструкції. Таким чином, проведене вивчення мовних одиниць у новинних текстах та їх зіставлення із промовою показало, що у статтях преваюють ідентичні макроконструкції.

Ключові слова: трансформація, ідентична конструкція, модифікована конструкція, реконтекстуалізація, модель.

CONSTRUCTION BASIS OF REPORTING INAUGURAL SPEECH IN NEWS TEXTS

Talavira Nataliia Mykhailivna,
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Chair of Germanic Languages
and Methods of Teaching Foreign Languages
Nizhyn Mykola Gogol State University
nataliia.talavira@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-5600-5893

The aim of the given article is to single out linguistic means of rendering ideas of Donald Trump's inaugural in English news texts. To achieve the goal we have used the method of random sampling, quantitative method, methods of discourse analysis, componential and construction analysis. **The results** of the research reflect transformations of linguistic units representing the contents of the public speech in news. The inaugural address of the American president, which is his/her first official opportunity to represent his/her view of politics and his/her role in it, is widely covered in news all over the world. Moreover journalists change the content and form of the text with the help of direct and indirect quotes of the speaker, which results in recontextualization due to substitution of linguistic units, adding new elements to explain realia to a wide audience. In the analyzed ten news texts there have been singled out two groups of constructions: identical and modified. Identical constructions that are the same in both texts can contain two or three components (microconstructions) or include the whole sentence (macroconstructions). Modified constructions have transformed components and fall into two models: generalized and specified. The former is revealed by two operations depending on the length of the replaced fragments: monogeneralization summing up the content of one utterance and polygeneralization reflecting the information from one or several paragraphs. In its turn, monogeneralization falls into simplifying and accentuating variants.

Conclusions. The specified model of modified constructions is represented by three operations: clarification, which explains the meaning of the components in the original construction; substitution, replacing units used by the speaker with those having a different meaning; intensification when a quantifier, a qualifier or an indefinite pronoun transforms the semantics of the original construction. To conclude, the research of the linguistic units in the inaugural address and its reporting in news texts has shown that identical macroconstructions prevail in the analyzed articles.

Key words: transformation, identical construction, modified construction, recontextualization, model.

1. Вступ

Зважаючи на поширеність ЗМІ в повсякденному житті завдяки онлайн-виданням відомих газет та журналів та новинним сайтам, пересічні люди постійно отримують інформацію про політичну ситуацію у країні та світі. При цьому вони знайомляться як з офіційними повідомленнями політичних діячів та організацій, так і з новинами про них, тобто медіатизованими текстами, які поєднують у собі цілі політичного дискурсу створити певну картину світу і вплинути на підсвідомість аудиторії та притаманне медіадискурсу звернення до великої кількості відсутніх адресатів (Lauerbach, 2009: 14), які можуть обговорити новину та прокоментувати її (Fetzer, 2006: 145).

За рахунок широкої аудиторії трансформується зміст і форма тексту, а промова політиків експліцитно подається через пряме та непряме цитування (Lauerbach, 2009: 17, 19). У цьому разі ми говоримо про реконтекстуалізацію, яка включає приховування певної інформації та фільтрування змісту, уточнення фактів (Blackledge, 2005: 121). Такі трансформації внаслідок реконтекстуалізації політичного дискурсу включають структурні зміни тексту, субституцію за рахунок різних лінгвістичних одиниць та доповнення шляхом використання нових елементів для репрезентації різноманітних реалій (Busch, 2009: 580), необхідність якої спричинена наявністю різношерстої аудиторії з різним досвідом, системою цінностей та дискурсивних практик (Lauerbach, 2009: 19).

Одним із різновидів політичного дискурсу виступає інавгураційна промова, яка розглядається як комунікативна подія, коли новообраний президент намагається сконструювати і нав'язати певне бачення світу і водночас мобілізувати підтримку тих, від кого зрештою ця влада залежить (Wadiatkomo, 2017: 276).

Як відомо, політична активність не існує без використання мови (Fetzer, 2006: 141), яка дозволяє людям представити власні події, думки та відчуття у видимій та впізнаваній формі й повідомити їх іншим особам (Radden, 2007: xi). Мова уможливує вербалізацію об'єктивної або вигаданої реальності за допомогою різноманітних мовних одиниць: слів, словосполучень, фразеологічних одиниць та речень. Новою лінгвістичною одиницею аналізу тексту слугує конструкція, яку розглядають як поєднання форми, значення та функції (Goldberg, 2006: 5). Конструкції формуються внаслідок частого вживання й укорінення в пам'яті мовців (Goldberg, 2006: 57), а тому ці одиниці не створюються кожного разу під час комунікації, а зберігаються в довготривалій пам'яті людини в готовому вигляді (Goldberg, 2006: 214).

Мета представленої розвідки полягає у встановленні мовних засобів передачі ідей інавгураційної промови Дональда Трампа в англomовних новинних текстах. Досягнення поставленої цілі передбачає вирішення таких **завдань**: 1) виокремити мовні одиниці в інавгураційній промові та семантично тотожні/подібні їм у новинних статтях, присвячених виступу новообраного президента; 2) класифікувати конструкції на групи з урахуванням ідентичності або відмінності їхніх компонентів у зіставлених текстах; 3) встановити моделі вживання конструкцій у новинах.

Мета та завдання дослідження були досягнуті завдяки використанню **методів** суцільної вибірки, кількісного, компонентного та конструкційного аналізу виокремлених одиниць.

Конструкції поділяють на дві групи з урахуванням парадигматичних та синтагматичних відношень (див. Rotarenko, 2017). Із синтагматичної точки зору конструкції класифікуємо на безпосередні, які є поєднанням двох компонентів, модифіковані, що трансформують безпосередні за рахунок прикметників, іменників з прийменниками або прислівників, та розширені, утворені декількома безпосередніми (Talavira, 2017: 102).

З урахуванням структури у промовах та відповідних новинних текстах конструкції включають дві групи: ідентичні та модифіковані. Ідентичні конструкції, однакові в обох зіставлених текстах – промові та новині про неї – поділяємо на мікро-, які містять два/три слова, та макро-, що включають ціле речення. Модифіковані охоплюють два типи: синтаксичні, в яких змінюється порядок слів, та лексикалізовані, які зберігають ключові слова, замінюючи інші відповідно до двох моделей: узагальнювальної, із заміщенням залежних слів в оригінальній конструкції одиницями з більш абстрактним значенням, та специфікувальної, яка акцентує окремі компоненти конструкції.

Продемонструємо трансформацію інавгураційної промови в новинні тексти на прикладі виступу новообраного американського президента Дональда Дж. Трампа, виголошеної 20 січня 2017 року. Урочиста промова була висвітлена в чисельних виданнях, під час аналізу 10 з них виокремлено 124 конструкції, що передають зміст виступу. При цьому ми встановлювали кореляцію між конструкціями семантично: у промові та новині про неї вони повинні позначати той самий об'єкт або подію.

2. Ідентичні конструкції

Ідентичні конструкції переважають у новинних текстах (70 одиниць), що зумовлено необхідністю створення ефекту об'єктивності, який полягає у презентації події з різних перспектив (Набок, 2017: 7). **Мікроконструкції** (26 одиниць) позначають ключові концепти або явища у промові та можуть подаватися в лапках, напр., “trapped in poverty” (Zurcher, 2017), або без додаткових пунктуаційних знаків і включаються в речення. Наприклад, у своїй промові президент використовує дієприслівникові комплекси *mothers and children trapped in poverty in our inner cities* та *rusted-out factories scattered like tombstones across the landscape of our nation* (1a), тоді як журналісти трансформують їх у речення із предикативним центром. Американські кореспонденти використовують ідентичні мікроконструкції *mothers and children* та одиниці “trapped in poverty in our inner cities,” “rusted-out factories”, “scattered like tombstones across the landscape” (1b), виокремлені лапками, які вказують на цитування першоджерела, проте журналісти включили дієслово-зв'язку *are*, що робить речення легшим для сприйняття та розуміння. Натомість канадська кореспондентка вводить суб'єктно-предикатний комплекс *he spoke of* та вживає дві ідентичні конструкції (1c), одну з них без лапок (*mothers and children trapped in poverty*), а другу оформлює як цитату (“rusted out factories scattered like tombstones across the landscape of our nation”), оскільки вона створює яскравий образ, нетиповий для політичних промов.

(1a) *But for too many of our citizens, a different reality exists: Mothers and children trapped in poverty in our inner cities; rusted-out factories scattered like tombstones across the landscape of our nation (...)* (Trump, 2017);

(1b) *Mr. Trump's view of the United States was strikingly grim for an Inaugural Address – a country where mothers and children are “trapped in poverty in our inner cities,” where “rusted-out factories” are “scattered like tombstones across the landscape” (...)* (Baker and Shear, 2017);

(1c) *He spoke of mothers and children trapped in poverty and “rusted out factories scattered like tombstones across the landscape of our nation”* (Minsky, 2017).

Ідентичні **макроконструкції** (44 одиниці) превалюють у новинних текстах, оскільки використовуються як аргументи для підкріплення тез журналістів. Аргументація є доказом істинності тези, намаганням переконати адресата у правильності сказаного, вплинути на його свідомість та здатність приймати правильні рішення (Щербак, 2016: 25). Так, британська кореспондентка наводить тезу (2): *Trump spoke of a country whose citizens had too long been ignored by the coastal elite* (Dailey, 2017). Для підтримки свого твердження вона вживає макроконструкції, які є ідентичні трьом висловленням Трампа: *“Their victories have not been your victories. Their triumphs have not been your triumphs. And while they celebrated in our nation's capital, there was little to celebrate for struggling families all across our land.”* У використаних аргументах доведення тези *citizens had too long been ignored by the coastal elite* досягається конструкціями, які протиставляють здобутки політиків (*their victories, their triumphs, they celebrated*) та втраги пересічних громадян (*not your victories, not your triumphs та there was little to celebrate*).

3. Модифіковані конструкції

Модифіковані конструкції змінюють висловлення, сказані мовцем. При цьому, зберігаючи ключові слова, журналісти узагальнюють або роз'яснюють значення залежних компонентів. Узагальнювальна модель (33 одиниці) втілена за допомогою двох операцій, залежно від довжини трансформованих уривків з промови: моно-, тобто одного висловлення, та поліузагальнення, яке передає зміст одного або декількох абзаців.

Операція **моноузагальнення** підсумовує головну ідею одного висловлення за допомогою модифікованої конструкції, яка представлена двома варіантами: спрощувальним або акцентувальним.

Варіант **спрощувального моноузагальнення** виявляється у вживанні одного слова – займенника або збірного іменника – замість конструкцій, які називають окремих представників конкретної групи чи колективу. Так, конструкція *men and women of our country* із промови президента (3a) заміщена займенником *they* у новинному тексті (3b), відображаючи у схематичному вигляді лише кількість сутностей:

(3a) *The forgotten men and women of our country will be forgotten no longer* (Trump, 2017).

(3b) *He told them they would never again be forgotten or ignored* (Zurcher, 2017).

Акцентувальне моноузагальнення представлено конструкціями, які зберігають найбільш важливий компонент із декількох слів або конструкцій, що описують одну сутність у виступі оратора.

Трьохелементна конструкція *crime and gangs and drugs* (4a), яка відображає злочини, поширені у країні, трансформується в конструкцію *wracked by violent crime* (4b), у якій збережений іменник *crime* репрезентує нелегальну діяльність, включаючи і виконавців (*gangs*), і заборонені речовини (*drugs*), тоді як два додані компоненти – прикметник *violent* та дієприкметник *wracked* – підкреслюють руйнівну силу злочинів (Collins):

(4a) (...) *the crime and gangs and drugs that have stolen too many lives and robbed our country of so much unrealized potential* (Trump, 2017);

(4b) *cities wracked by violent crime* (Zurcher, 2017).

Поліузагальнення підсумовує висловлення оратора, які представлені в декількох послідовних реченнях чи абзацах промови. У канадській статті поліузагальнення об'єднує три конструкції, вжиті Трампом у трьох висловленнях, зберігаючи при цьому ключові слова з висхідних одиниць *politicians prospered, the establishment protected itself та struggling families* (5a). У новинному тексті (5b) поліузагальнення представлено конструкцією *politicians protected themselves and prospered*, у якій метонімічний підмет *the establishment* спрощено, а присудки вжиті у зворотному порядку, тоді як *struggling families* узагальнено подає скруту та труднощі сімей, а вжита журналісткою одиниця *on the backs of* репрезентує владу як джерело позбавлення можливостей:

(5a) *Politicians prospered – but the jobs left, and the factories closed. The establishment protected itself, but not the citizens of our country. Their victories have not been your victories; their triumphs have not been your triumphs; and while they celebrated in our nation's Capital, there was little to celebrate for struggling families all across our land* (Trump, 2017).

(5b) *Trump said there had been little for Americans to celebrate over the past number of years, while politicians protected themselves and prospered on the backs of struggling families* (Minsky, 2017).

Більший рівень поліузагальнення відбувається під час відображення звернення Трампа до Бога у чотирьох реченнях (6a) за допомогою безпосередніх конструкцій, які іменують Творця (*almighty Creator*), його дії (*protected by God, God Bless*), зібрання творів про нього (*Bible tells us*) і віруючих (*God's people*). Натомість журналістка використовує дві модифіковані узагальнювальні конструкції: *make allusions to God* та *peppered with references* (6b). Перша з названих одиниць зберігає ключове слово (*God*) та вводить конструкцію *make allusions*, яка вказує на непряме відображення теми (Collins). Друга конструкція – *peppered with references* – узагальнює той факт, що речення з вказівкою на Бога використані в різних частинах промови:

(6a) *The Bible tells us, “how good and pleasant it is when God's people live together in unity.”*

We will be protected by the great men and women of our military and law enforcement and, most importantly, we are protected by God.

(...) they are infused with the breath of life by the same **almighty Creator**.

Thank you, **God Bless You, And God Bless America** (Trump, 2017).

(6b) Trump, like his predecessors, did **make allusions to God**. But whereas in Bush's speech religion was a thread throughout, Trump's speech was only **peppered with references** (Minsky, 2017).

Специфікувальна модель (21 виокремлена конструкція) представлена трьома операціями: роз'яснення, яка глумачить значення елементів у вихідних конструкціях; субституції, що замінює вжиті мовцем компоненти на такі, що мають інше значення; інтенсифікації, коли доданий журналістом квантифікатор, кваліфікатор або неозначений займенник трансформує семантику вихідної конструкції.

Операція **роз'яснення** ґрунтується на інтерпретації ситуації за допомогою модифікованих конструкцій. Так, дана операція пояснює метонімію, вжиту у промові, пор.: (7) **Washington flourished** (Trump, 2017) – **a Washington elite that flourished** (Zurcher, 2017).

Субституція як заміна компонентів одиницями з іншим значенням впливає на конструкцію **young and beautiful students**, де іменник заміщено субстантивом **children**, який стосується людей віком до 14 років, тоді як операція **інтенсифікації** відображена додаванням займенника **all** в конструкцію **deprived of knowledge**, пор.: (8) **an education system, flush with cash, but which leaves our young and beautiful students deprived of knowledge** (Trump, 2017) – **a public education system that deprived "young and beautiful" children of all knowledge** (Zurcher, 2017).

4. Висновки

Трансформація інавгураційної промови в медійних новинних текстах здійснюється двома типами конструкцій: ідентичними та модифікованими. Ідентичні конструкції співпадають в обох зіставлених текстах та представлені двома різновидами: мікроконструкції, які включають два/три слова, та макроконструкції, що містять ціле речення. Модифіковані конструкції змінюють висловлення, сказані мовцем, за допомогою двох різновидів: синтаксичних, в яких змінюється порядок слів, та лексикалізованих, які зберігають ключові слова, замінюючи інші відповідно до двох моделей: узагальнювальної, із заміщенням залежних слів в оригінальній конструкції одиницями з більш абстрактним значенням, та специфікувальної, яка акцентує окремі компоненти конструкції. Подальше дослідження вбачаємо у виокремленні моделей конструкцій під час трансформації промов інших політиків.

Література:

1. Nabok A. I. Verbalizatsiia efektyv ob'ektivnosti ta sub'ektivnosti v angломovnomu novynnomu internet-dyskursi: kognityvno-rytorychnyi aspekt : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. Ніжин, 2017. 240 с.
2. Щербак О. М. Дискурс німецькомовних інтернет-новин : лінгвориторичний аспект : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 «Германські мови» / Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. Ніжин, 2016. 216 с.
3. Blackledge A. Discourse and Power in a Multilingual World. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing, 2005. 252 p.
4. Busch B. Media, politics and discourse interactions. *Concise Encyclopedia of pragmatics*. Oxford : Elsevier, 2009. P. 577–583.
5. Collins Online Dictionary. URL : <https://www.collinsdictionary.com/> (дата звернення: 10.04.2020).
6. Fetzer A., Weizman E. Political discourse as mediated and public discourse. *Journal of Pragmatics*. 2006. Vol. 38, № 2. P. 143–153.
7. Goldberg A. E. Constructions at work. The nature of generalization in language. N. Y. : Oxford University Press, 2006. 280 p.
8. Lauerbach G. E., Fetzer A. Introduction. Political Discourse in the Media: Cross-cultural Perspectives. *Political Discourse in the Media: Cross-cultural Perspectives*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing, 2007. P. 3–30.
9. Potapenko S. I. Constructions in English : from paradigmatic to syntagmatic relations. *Література і культура Полісся*. 2017. Вип. 89. С. 172–180.
10. Radden G., Dirven R. Cognitive English Grammar. Amsterdam (Phil.) : John Benjamins Publishing Company, 2007. 374 p.
11. Talavira N. English orientating constructions denoting location : classification and article use. *Lingua Posnaniensis*. 2017. Vol. 59, Issue 2. P. 101–120.
12. Widiatmoko P. Analysis of presidential inaugural addresses using Searle's taxonomy of speech acts. *English Review: Journal of English Education*. 2017. Vol. 5, Issue 2. P. 275–282.

References:

1. Nabok A. I. Verbalizatsiia efektyv ob'ektivnosti ta sbiektyvnosti v angломovnomu novynnomu internet-dyskursi: kognityvno-rytorychnyi aspekt. Synopsis diss. Cand. of Phil. Sciences : 10.02.04. Nyzhyn Mykola Gogol State University. Nizhyn, 2017. 240 p. [in Ukrainian].
2. Shcherbak O. M. Dyskurs nimetskomovnykh internet-novyn: lingvorytorychnyi aspekt. Synopsis diss. Cand. of Phil. Sciences : 10.02.04. Nyzhyn Mykola Gogol State University. Nizhyn, 2016. 216 p. [in Ukrainian].
3. Blackledge A. Discourse and Power in a Multilingual World. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing, 2005. 252 p.
4. Busch B. Media, politics and discourse interactions. *Concise Encyclopedia of pragmatics*. Oxford: Elsevier, 2009. P. 577-583.

5. Collins Online Dictionary. URL : <https://www.collinsdictionary.com/>. (дата звернення : 10.04.2020).
6. Fetzer A., Weizman E. Political discourse as mediated and public discourse. *Journal of Pragmatics*. 2006. Vol. 38, № 2. P. 143–153.
7. Goldberg A. E. *Constructions at work. The nature of generalization in language*. N. Y. : Oxford University Press, 2006. 280 p.
8. Lauerbach G.E., Fetzer A. Introduction. Political Discourse in the Media: Cross-cultural Perspectives. *Political Discourse in the Media: Cross-cultural Perspectives*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing, 2007. P. 3–30.
9. Potapenko S. I. Constructions in English : from paradigmatic to syntagmatic relations. *Література і культура Полісся*. 2017. Вип. 89. С. 172–180.
10. Radden G., Dirven R. *Cognitive English Grammar*. Amsterdam (Phil.) : John Benjamins Publishing Company, 2007. 374 p.
11. Talavira N. English orientating constructions denoting location : classification and article use. *Lingua Posnaniensis*. 2017. Vol. 59, Issue 2. P. 101–120.
12. Widiatmoko P. Analysis of presidential inaugural addresses using Searle's taxonomy of speech acts. *English Review: Journal of English Education*. 2017. Vol. 5, Issue 2. P. 275–282.

Стаття надійшла до редакції 15.04.2020
The article was received 15 April 2020